

Platon'un Hayatı ve fikirleri yapıtları

Platon felsefe tarihinde çok önemli bir yere sahip ,yaşamıyla düşünceleri arasında tutarlı bir yaşam sürmüş çok değerli bir düşünürdür.yaşamındaki çelişkileri ortadan kaldırmak için en sevdiği insanlardan vazgeçmiş nadir insanlardandır.bizim için önemi Sokratesi bize tanıtması eserlerini ve idamını kaleme almasıdır.Çünkü Sokrates çok fikrini kaleme almamıştır.Platon ,felsefeyi sistematik hale getirmiştir.Aristotelesin hocası platon ayrıca,İslam ve Hıristiyanlık felsefesini etkilemiştir. Alfred North Whitehead'e göre Eflatun'dan sonraki bütün batı felsefesi onun eserine düşülmüş dipnotlardan başka bir şey değildir. Bu derece önemli bir filozofun hayatını araştırmak ve yaşamındaki tutarlılıkları ve değişimleri görmek istedim.

Dr. Kennedy'nin, orijinal metinler üzerinde yaptığı ve beş yıl süren çalışması, M.Ö 427 ile 347 yılları arasında yaşamış Platon'un tekniğinin, daha sonra Pisagor tarafından da kullanıldığına işaret ediyor. İleri teknoloji bilgisayar yazılım ve donanımlarıyla yapılan araştırma, Platon'un, 12 notadan oluşan Yunan müzik ölçüsünü kendisine baz aldığını gösteriyor.

Dr. Kennedy ilk olarak, düşünürün, kilit konu, anlatım ve kelimeleri, Yunan müzik ölçüsündeki "es"lerle ayırdığını fark etmiş. "Bu müzikal bir kodlama" diyor Kennedy ve sözlerine şöyle devam ediyor: "Platon ve Antik Yunanlıların, müziğin, matematik ve kozmosun kodu olduğuna inandıklarını biliyorduk. Fakat bilmediğimiz şey; Platon'un, notaları ve müzikal sembolleri kitaplarındaki bazı metinlerin altına saklamış olmasıydı."

Platon, MÖ 427 yılında, Atina'da soylu bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmişti. Sadece annesi tarafından değil, babası tarafından da Atina'nın en soylu ailelerinden

birine mensuptu; nitekim babasının soyu Kodros'a, annesinin soyu Solon'a kadar gidiyordu. Anne tarafından Otuzlar Cuntası'nın önemli isimlerinden olan Kharmides ve Kritias'ın akrabasıydı. Bundan dolayı, çocukluğu ve gençliği aristokratik bir ortamda, edebiyat ve felsefeye dönük ilginin gelenekselleşmiş olduğu bir çevrede geçmişti.

Grek aristokrasisinin gelenek ve normlarına göre yetiştirilen Platon, askerlik görevini, yine zengin bir ailenin çocuğu olması dolayısıyla, muhtemelen süvari birliğinde yapmıştı.

Yine Grek aristokrasisinin geleneklerine göre jimnastikle de uğraşmış olan Platon'un gerçek adı, büyükbabasının isminden dolayı Aristokles'ti. Göğsünün genişliğinden dolayı Platon lakabını almıştı.

Yetenekli, zeki, on parmağında on marifet olan bir aristokrat çocuğu olarak, Platon, akrabası Kritias'ın yolundan gitmeye kalkıp önce tragedya yazarlığını denemişti. Gelgelelim Sokrates ile tanışır tanışmaz, yazdıkları, edindiği yeni ilke ve anlayışların ışığında gözüne değersiz görüldüğü için onları anında gözden çıkartacaktı. Öyle düşüncesizce, heyecanla atılmış bir gençlik adımı değildi bu; Sokrates, Platon'un bütün bir ömür boyu rehberi olacak; filozof, hocasına duyduğu minnet borcunu ya da ona karşı yerine getirmesi gerektiğini düşündüğü görevi, hemen bütün felsefi düşüncelerini, Sokrates'in ağızından yansıtmakla yerine getirecekti

Diogenes Laertios'un belirttiğine göre, gençliğinde lirik ve dramatik şiirler yazmış ve bir ozan olmayı istemiş olan Platon, bu türden bütün yapıtlarını ve tragedyalarını, Sokrates ile tanıştıktan sonra yakmıştır. Sokrates'in öğrencisinin şairlerin sözde bilgisi veya bozuk politikacıların demagojisiyle yetinmesi mümkün görünmüyordu. Platon, yine Sokrates'le tanışmadan önce doğa felsefesiyle meşgul olmuş, doğa filozoflarının yapıtlarını incelemenin yanında, Herakleitosçu Kratylos'un öğrencisi olmuştu. Yakınlarının teşvik ve telkinlerine rağmen, politik kariyerinden olduğu kadar, tragedya yazarlığı ve doğa felsefesi araştırmalarından da vazgeçmesini temin eden şey, hep aynı neden, yani onun Sokrates'le tanışması olmuştur. Sokrates ile kurduğu yakın münasebet, onu sadece doğa felsefesinin değil, tragedya ve politikanın da çürük zemininden uzaklaştıran en önemli etken olmuştur.

Platon, Atina'nın gücünün ve ihtişamının dorukta olduğu döneme tanıklık edememişti; ama Perikles demokrasisinde, politik gerileme ve moral çöküntünün tohumlarını bütün açıklığıyla gözlemledi. Makedonya kralı Philippos'un Yunan kent devletine nihai darbeyi indirdiği tarihten on yıl önce ölmüştü.

Hayatının akışını değiştiren birinci olay Sokrates'le tanışması olduysa, ikincisi söz konusu koşullar altında hocasının başına gelenler oldu. Mektuplar'da özellikle de Yedinci Mektup'ta cunta idaresi sırasında Atina'nın yaşadığı tarihsel olayları anlatan Platon, cunta üyelerinin başlangıçta beyan etmiş oldukları niyetlere sadık kalacaklarını ve devleti adalet yoluna sokacaklarını düşündüğünü, fakat diktatörlüğün sonuçlarına ve tiranların "eski dostlarından birine, gelmiş geçmiş en adil insana" reva gördükleri

muameleye tanık olunca, ne kadar büyük bir hayal kırıklığı yaşadığım ifade eder. Bir süre sonra demokrasi yeniden tesis olunca, demokratik idarenin başlangıçtaki dikkati ve özeni karşısında yeniden umutlanan Platon'un son umutlarını da Sokrates'e verilen ölüm cezasının infazı tüketmiştir. Platon işte bu dönemde, politik krize bildik reformlar yoluyla bir çözüm bulunamayacağına, hasta ve aciz devlete anayasa ya da rejim değişikliğinden ibaret bir ıslah teşebbüsünün en küçük bir yararının olamayacağına kanaat getirdi.

Çağdaş politikada mevcudiyetini tespit ettiği iki büyük kusurun, Yunan uygarlığının daha önceki dönemlerde yükselişinde etkili olan demokrasinin sonunu hazırlamasının kaçınılmaz olduğunu düşünmesine yol açtı. Her şeyden önce, bilgi kılıfı altında ortaya çıkan cehaletin demokraside uzman ve profesyonelin değil, vasat ve amatör olanın hâkim olmasıyla sonuçlandığını savunan Platon açısından demokrasi, Atina'da sadece cahilin hatalı yönetme hakkı anlamına geliyordu.

Platon'un çağdaş politikada teşhis ettiği ikinci büyük kusur, devletin kurum ve hizmetlerinin kendi bencil çıkarlarının peşinde koşanlar tarafından doldurulmasına yol açan azgın bireycilik ruhuydu. Özel olarak oligarşinin kendine özgü yanlısını veya olumsuzluğunu ifade eden söz konusu bireycilik, ona göre, her kent devletinin zengin ve fakir, tahakküm edenler ve bastırılanlar olarak ikiye bölünmesiyle sonuçlanmıştı. Toplum ve devleti düşman kamplara bölen bu durum ve olumsuzluğun temelinde ise, politikaya da sirayet eden madde ya da para aşkı vardı. Demokrasiye özgü cehalet ya da amatörlük ile oligarşinin olduğu kadar demokrasinin de bir özelliği olan politik çıkarıcılık ve bireycilik, onun gelecekte hedef alacağı düşmanlar olarak Platon'un bilincine, işte bu dönemde yerleşmiş olmalıdır.

Antik kaynakların bildirdiğine göre, Sokrates'in infazının ardından Platon diğer Sokratesçilerle birlikte, muhtemelen güvenlik nedeniyle, Megaralı Eukleides'in yanına sığınır. Sonraki on iki yıl boyunca, büyük ölçüde Sokratik diye nitelediğimiz ilk dönem diyaloglarını yazar ve bu arada, gözlem ve deneyim yoluyla görgüsünü artırma ve düşüncesini derinleştirme yönünde kimi teşebbüslerde bulunarak seyahat eder.

Gittiği ilk yer matematik bilgisini geliştirmesine imkân sağlayan, daha sonra Devlet'te savunacağı genel veya sınıflar arası bir iş bölümü ilkesini öğrendiği "kadim harikalar diyarı" Mısır'dır.

İkinci yer ise meşhur matematikçi Theodoros ve Tarentumlu bilumum Pythagorasçılarla tanışmasını sağlayan İtalya'dır. Platon, İtalya'nın güneyindeki sahil şehri Taras'a gelir. Burada felsefesinin temellerini atmak niyetindedir. Fakat misafir olduğu evde Harmonia ile karşılaşır; Taras'ın filozof kraliçesi Harmonia ile ikisi de bu karşılaşmanın neticelerinin farkındadır. Yüzyıllarca konuşulacak bir aşk doğar. Fakat aralarında bir engel vardır; Platon'un idealleri. Fikirleriyle çelişmemek için Harmonia'nın aşkına karşılık vermez.

Burada Philolaos ve ona bilim, felsefe ve politikanın ideal bir sentezine erişme yönünde önemli açılımlar sağlayan Arkhytas'la tanışan Platon, özellikle Arkhytas'ın aracılığıyla I. Dionysios'un sarayına takdim edilir. Muhtemelen prens üzerinde tesis edeceği nüfuzdan faydalanarak, bu dönemde, politik fikirlerini önemli ölçüde hayata geçirmeyi ümit etmişti. Sadece I. Dionysios ile değil, prensin karısının kardeşi Dion ile kurduğu ilişkiye de dayanarak bu yönde iki ayrı girişimde bulundu. Özellikle II. Dionysios üzerinde uygulamaya çalıştığı filozof-kral tipi, mutlak bir başarısızlıkla sonuçlandı.

İdealist bir ahlakçı filozof ile hırslı bir aksiyon adamının bir araya gelmesi daha baştan imkânsız gibi görünmesine rağmen, yılmayan Platon'un bütün denemeleri başarısızlıkla sonlandı ve en nihayetinde hayatı tehlikeye girdi. Böyle bir Sicilya seyahati dönüşünde, Atina ile savaş halindeki Aigina'da karaya çıkan filozof, burada esir alınarak satılmak üzere köle pazarına çıkarıldı. Tam bir rastlantı eseri olarak, dostlarından birinin -bazı kaynaklara göre Elisli Phaidon'un, bazı kaynaklara göre Pythagorasçı Arkhytas'ın- fidyesini ödemesi sayesinde özgürlüğüne kavuşan Platon'un, bundan sonra bu türden tehlikelerden uzak durmaya karar verdiği, politikayla sadece teorik düzeyde ilgilenmeyi seçtiği söylenebilir.

Platon, geri ödemeye kalkıştığı fidye parasını Arkhytas veya Phaidon'un kabul etmemesi üzerine, bu parayla meşhur Yunan kahramanı Akademos'un sığınağı ya da mezarının hemen yanı başındaki bahçeyi satın alarak Akademi'yi kurdu. İşte burası, en azından Avrupa'nın ilk büyük eğitim ve araştırma merkezi olmuştur. Hukuki bir statü kazanabilmek için dini bir cemaat olarak organize olan ve yıkıldığı MS 529 yılına kadar Platonculuğun merkezi olma işlevi gören okula, Platon zamanının bütün önemli bilimadamı ve filozofların toplamıştı. Matematik, astronomi, doğa bilimleri, retorik, mantık, politika ve metafiziğin belli başlı araştırma konuları ya da alanları olduğu okulda, felsefeye yaklaşım tarzı daha ziyade geometri yoluyla gerçekleşen matematiksel bir yaklaşımdı. Nitekim Bizanslı bir dil âliminin belirttiğine göre, Akademi'nin kapısına "Geometri bilmeyen buradan içeri giremez!" diye yazdırmıştı.

Onun Akademi'sinin durumu ve felsefeye yaklaşımı, Sokrates'in ondan kısa süre önce kurulmuş olan okuluyla kıyaslandığı zaman daha iyi anlaşılabilir. Platon gibi fiili ya da gündelik politikadan, politik hayattan uzak duran ve okulunda Yunan dünyasının ihtiyaç duyduğu politik danışmanları yetiştirmeyi amaçlayan Sokrates, Protagoras ve Gorgias gibi yaşlı Sofistlerin öğrencisi olmuştu. Sokrates kesin bilginin imkânsız olduğu inancından hareketle, retorik sanatına ağırlık vermişti. Bu yüzden felsefeyi pratik bir konu olarak değerlendiren ve beşeri kültürün bir ürünü olarak gören Sokrates, insanın dünyasının, dilin (logos) kültürel ve moral değerleri aktarmasından ve bütün eylemlerin özde linguistik birer edim olmasından dolayı, gerçekte dilin dünyası olduğu inancıyla, ruhu eğitmek ve insana politik meclislerde güzel konuşabilme yeteneği kazandırmak istiyordu. Bu açıdan bakıldığında, Sokrates retoriğe dayalı bir eğitim idealini temsil etmekteydi.

Platon ise hiç kuşku yok ki felsefi bir eğitim idealinin temsilcisi oldu. Fakat bilimsel çalışmalara yaptığı tüm vurguya rağmen, Platon'un eğitiminin ve okulunun nihai ve en yüksek amacı, etiko-politik bir amaçtı. Yunanistan'ın hemen bütün filozofları gibi, o da, eylemle sonuçlanacak, belli bir eyleme vücut verecek bilgiyi aktarmak ve bir hayat tarzı kazandıracak veya doğru ve ahlaki bir hayat için güçlü ilhamlar verecek felsefeyi öğretmek istiyordu. Onun felsefesi her şeyden önce ruhun dönüşümünü, ikinci olarak da insanlığın hizmetinde olmayı amaçlayan bir felsefeydi. Platon'a göre, söz konusu dönüşüm bir tür duygu yoğunluğuyla aniden gerçekleşecek bir şey olmayıp, gözün bilim eğitimi yoluyla ışığa yavaş yavaş çevrilmesinden meydana gelmekteydi. İşte bu noktada Sokrates'ten tamamen ayrılan Platon, bununla birlikte, Akademi'nin gerçekleştireceği hizmet konusunda Sokrates'le aynı şeyi düşünüyordu. Başka bir deyişle, gerek Platon gerekse Sokrates felsefi görüşleri bakımından farklılık gösterebilir dahi, onun kültüre vurgu yaptığı yerde Platon bilime önem vermiş ve onun bir retorik eğitimi vermeye çalıştığı yerde Platon bilim eğitimi vermeye çalışmış olsa da, pratikte aynı amacı, Yunan kent devletinde kötü giden her şeyi yoluna koyma amacını paylaşıyorlardı.

Her ikisi de monarşinin yanında olan bu iki adam, ideallerini hayata geçirecek yöneticileri bulmaya çalışmaktaydı.

Platon'un amacı, hukuk ya da retorik yoluyla değil, iyi eğitilmiş akılla yönetecek filozof-kralı eğitmektir. Akademi, devlet adamları ve yasa koyucular ortaya çıkaracak, bilim ve felsefe temelli politika eğitimi veren bir kurumdur. Platon, burada yetiştirdiği öğrencilerini, başka devletlere resmi ve politik görevler için gönderdi. Özetle, Akademi, Helenistik dönemin sonuna kadar Yunan dünyasına hukuki ve politik bakımdan şekil vermeye çalışan en önemli merkez oldu.

YAPITLARI

Platon, sadece düşünce tarihinin ilk büyük sistem kurucularından biri olan büyük ve önemli bir filozof değildir; o aynı zamanda ilkçağdan, tüm yapıtları günümüze erişmiş olan ilk filozoftur. Platon öldüğü MÖ 347 yılına kadar Akademi'de gerçekleştirmiş olduğu eğitim ve araştırma faaliyeti dışında, geniş kesimler için birtakım yapıtlar vermiştir. Başka bir deyişle, Akademi'de ele alınan konular, öğretilen dersler kurumun kalın duvarları içinde kalırken, Platon dışarıdaki insanlar için de birtakım popüler yapıtlar kaleme almıştır. Platon, muhtemelen Sokrates'in ölümünden hemen sonra yazmaya başlamış ve diyalog tarzında otuz kadar yapıt vermiştir. İmparator Tiberius'un sarayından olan astrolog Thrasyllus'a atfedilen bir yöntemle göre, diyaloglar gelenekte veya o zamanlar, yayımlanış sırası itibarıyla dörtlülük halinde sınıflanmıştır.^{7} İlkçağda yapılan söz konusu sınıflamalar dışında, diyalogların 19. yüzyıldan itibaren yeni baştan ele alınıp, birtakım ölçütlere göre tekrar sınıflandırıldıkları söylenebilir. 19. yüzyıldan başlayarak, özellikle Almanlar ve bu arada İngilizler ve Fransızlar tarafından gerçekleştirilen filolojik ve felsefi araştırmalarda dört ölçüt temel alınmıştır: Dışsal, içsel, edebi ölçütlerle stilometri.

Dışsal ölçütler temel alındığında, antik kaynaklardan örneğin Aristoteles'ten, Numenius'tan, Sextus Emprikus'tan Platon'a yapılan atıflarla, diyaloglarda gördüğümüz birtakım çağdaş kişi ve olaylara yapılan göndermeler, diyalogların birbirlerine yaptıkları referanslar titizlikle incelenmiş ve Sokrates'in mahkûmiyeti ve ölümü, filozofun İtalya seyahatleri, Akademi'nin kuruluşu gibi, Platon'un hayatında önemli yer tutan değişik olaylar göz önüne alınmıştır. Buna karşılık diyaloglarda ortaya konan öğretilerin belirlediği içsel ölçütler söz konusu olduğunda, Platon yorumcuları Platon'un etik, eğitim, politika, metafizik, psikoloji, mantık, epistemoloji ve diyalektik konularındaki görüşleriyle, onun düşüncelerinin bu konularda geçirdiği değişimleri analize tabi tutmuşlardır.

Diyalogların kronolojisini belirlemede edebi ölçütleri ön plana çıkartan üçüncü tür araştırmalar ise yapıtların edebi kalite ve değerini, Platon'un diyaloglarda kullandığı diyalog ve yazım tekniğini göz önüne almışlardır. Buna göre, basit bir üslup ve diyalogun sanatsal değeri yüksek olmayan yapısının, bununla çelişecek başka bir ölçüt olmadıkça, Platon'un gençlik diyaloglarını yansıttığı savunulurken, filozofun kariyerinde ilerledikçe, diyalogların yapısının, üslubunun ve kullanılan diyalog tekniğinin de geliştiği ve olgunlaştığı düşünülmüştür.

Stilometri olarak bilinen dördüncü ölçüte gelince, Platon'un kullandığı terimler ve düşüncelerini ifade ediş tarzı, linguistik testlerle sıkı bir analize tabi tutulmuştur. Farklı ölçütlerin ve çok ayrıntılı stilometrik ve linguistik tekniklerin kullanıldığı bu incelemeler sonucunda, Platon'un diyalogları, hemen bütün Platon yorumcuları arasında tam bir fikir birliğiyle, gençlik, olgunluk ve yaşlılık olmak üzere üç döneme ayrılır.

Bu sınıflamaya göre:

(i) Gençlik diyalogları; Sokrates'in Savunması, Kriton, Euthyphron, Lakhes, İon, Protagoras, Kharmides, Gorgias, Küçük Hippias, Büyük Hippias ve Lysis'ten meydana gelir.

(ii) Olgunluk yapıtları; Devlet, Şölen, Phaedros, Euthydemos, Meneksenos, Kratylos adlı diyaloglardan oluşur. İki önemli diyalog, yani Menon ve Phaidon gençlik dönemi diyaloglarıyla söz konusu olgunluk diyalogları arasında bir köprü oluşturmaktadır.

(iii) Yaşlılık dönemi diyalogları arasında ise Parmenides, Theaetetos, Sofist, Devlet Adamı, Timaios, Kritias, Philebos, Yasalar ve Mektuplar yer almaktadır.

Biçim açısından değerlendirildiğinde, ilk dönem diyaloglarının, Sokrates tarafından Savunma'da belirtilen çürütme, sorgulama misyonu ekseninde gelişen bir erdemlilik çerçevesi içinde hayli dramatik bir yapı sergilediklerini söylemek doğru olur. Bu diyaloglar çözümsüzlükle sonuçlanan aporetik yapıtlardır. Başka bir deyişle, gençlik diyalogları, Sokrates'in belirli bir ahlaki erdemle ilgili olarak başlattığı tartışma üzerinde, somut bir sonuca ulaşmadan gelişen yapıtlardır. Bu yapıtlarda Platon'un gözettiği amaç, tanıdığı ve bildiği kadarıyla Sokrates'in karakterini, kişiliğini ve felsefi

faaliyetini tanıtip, ölümsüzleştirmektir. Bu yüzden bu gençlik diyalogları, "Sokratik Diyaloglar" olarak geçer.

Olgunluk dönemi diyalogları çok daha az dramatik olup, Sokratik diyalogların eğretiliğinin ve negatif tutumunun epey uzağına düşerler. Burada da, aynen ilk dönem diyaloglarında olduğu gibi, Sokrates yine başkonuşmacı ya da tartışmacıdır. Fakat gençlik diyaloglarının tersine, ilk kez birtakım pozitif öğretiler öne sürülür. Bu diyaloglarda felsefi içerik genellikle Sokrates ya da güçlü bir otoritesi olan başka bir uzman tarafından ortaya konur.

Platon, "Devlet" adlı eserinde ideal devletin nasıl olacağını belirtmiştir. Bu devlette insanlar üç sınıfa bölünmüştür; Çalışanlar (işçiler, çiftçiler, zanaatkarlar), bekçiler (askerler) ve yöneticiler. İşçi sınıfı çalışıp üretimde bulunarak devletin maddi ihtiyaçlarını karşılar. Bekçiler sınıfı toplum içinde güvenliği ve dışarıya karşı devletin varlığını savunur. Yöneticiler sınıfı ise devleti yönetir. Bu toplumda her sınıfın bir erdemi vardır. İşçi sınıfının erdemi kanaatkâr olmak, bekçi sınıfının erdemi cesaret, yöneticilerin erdemi ise bilgeliktir. Ayrıca bu toplumda Kadın-Erkek eşitliği mevcuttur. Platon'un açtığı bu ütöpik devlet anlayışı yolu, gelecekte hem doğu hem de batı felsefelerinde temsilciler bulmuştur.

Yaşlılık dönemi diyaloglarına gelindiğinde, Sokrates'in rolü azaldığı gibi, diyalogun dramatik karakteri tümünden kaybolur. Sokrates sadece Philebos ve Theaetetos'ta başkonuşmacıdır, diğer diyaloglarda Platon'un başsözcüsü değildir, Yasalar'da ise hiç görünmez. Yine son dönem diyaloglarında, sonradan zoraki bir biçimde diyaloga dönüştürülmüş olduğu sanılan, uzun sunum ya da serimlerin belirleyici olmaya başladığı deneme formu ağır basar.

Diyaloglar içerik bakımından değerlendirildiklerinde, Sokratik diyalogların ahlaki problemler üzerinde yoğunlaştıkları, çeşitli moral problemlerin doğasım ele aldıkları söylenebilir. Örneğin Euthyphron'da "dindarlığın", Lakhes'te "cesaret" in, Kharmides'te "ölçülülüğün" ya da "öz- denetim" in, Lysis'te "dostluğun", Hippias'ta "güzelliğın", Menon'da "erdemın" ne olduğu tartışılır. Moral bilgi ve ahlaki erdemlere dönük bu ilgi, orta dönem diyaloglarında da devam etmekle birlikte, Platon'un bu yapıtları yazdığı sıralarda ilgisinin teknik anlamda daha soyut ve felsefi konulara kaydığı görülür. Zira bu diyaloglarda metafiziksel ve epistemolojik meselelere daha büyük bir ağırlık verilir, onlara daha güçlü bir biçimde vurgu yapılır.

Gençlik diyaloglarıyla olgunluk dönemi diyalogları arasındaki en çarpıcı farklılık, idealar kuramından oluşur. Platon kariyerinin bu döneminde, yine idealar kuramıyla ilişki içinde, Pythagorasçıların bazı felsefi öğretilerini gündeme getirir. Başka bir deyişle, Platon olgunluk dönemi diyaloglarında, idealar kuramının metafiziksel, etik, epistemolojik ve mantıksal boyutlarını, antropolojisi ve politika anlayışıyla ilişki içinde gözler önüne serer.

Yaşlılık diyaloglarına gelince... Özellikle Parmenides'ten başlayarak, idealar kuramının genel çerçevesi içinde, Platonik düşüncenin, sonradan Theaetetos ile Sofist'te bilgi ve dil kuramı, Philebos'ta etik, Devlet Adamı ve Yasalar'da politik bakımdan geliştirilen yeni bir doğrultusu söz konusu olur.

EN GÜZEL PLATON SÖZLERİ

- 'ADALETLİ OLMAK herkese eşit davranmak değildir, herkesin durumuna, konumuna göre davranmaktır.. Yani ADALET= EŞİTLİK değildir!.'
- 'Zor duruma düşecek olsanız dahi dürüstlükten, hakikatten ve doğrudan vazgeçmeyin. Diğer türlü sizi daha zor durumda bırakacaktır.'
- 'BİLGİSİZLİK NEDEN KÖTÜDÜR ? BİLGİSİZ KİŞİ AKILDAN, GÜZELLİKTE, İYİLİKTE YOKSUNKEN, HEPSİNİ KENDİSİNE TOPLAMIŞ SANIRDA ONDAN.'
- 'Boş bir kafa, şeytanın çalışma odasıdır.'
- 'Hiç bir şey tesadüfen gerçekleşmiyor, herşey bir plan dahilindedir.'
- 'Bütün sanatlar, kazanma ve meydana getirmeden başka bir şey değildir.'
- Sevginizi belli edin, dertlerinizi samimi olduklarınızla paylaşın ulu orta yerlerde değil. Gönül bağları kurun ki mutlu olmanız kuvvetlensin.
- Bir takım insanlar felsefeyi gereksiz görüyorlar. Fakat felsefe, islam dinini ve düşünce dünyasını derinden etkilemiştir.
- Demokrasi despotluğa dönüşür.
- Kötülüklerin ilki ve en büyüğü, haksızlıkların cezasız kalmasıdır.
- Bilginin elde edilmesi, bizi iyiye ulaştıracaktır.
- Bilge insanlar konuşurlar çünkü söyleyecek bir şeyleri vardır. Aptal insanlar konuşurlar çünkü bir şey söylemek zorundadırlar.
- Cesaret, tehlike karşısında akıl ve zekanın kullanılmasıdır.
- Düşünmek, ruhun kendi kendine konuşmasıdır.
- Bir insan tanrıların varlığına hiç inanmasa da, eğer aynı zamanda dürüst bir mizacı varsa, böyle kişiler insanlardaki kötülükten nefret eder; yanlışlıklara karşı olan nefretleri, onları yanlış işler yapmaktan uzaklaştırır; haksızlıktan kaçınırlar ve namuslu yaşarlar
- İnsanın kendini fethetmesi zaferlerin en büyüğüdür.
- Dost, hem iyi görünen hem de iyi olan insandır.
- Kendini yönetirsen dünyayı yönetecek gücü bulabilirsin.
- Edep sahibi yalnızca iyiliklerden zevk alır.
- Her şeyin en mühim noktası, başlangıçtır.

KAYNAKÇA

**Ahmet Cevizci
Temmuz 2011**

Platon'un Devlet'teki Bölünmüş Çizgi Analogisi,

Yaşamı, Eserleri ve Kuramlarıyla Platon,

Platon'da Kadın Sorunu Üzerine Bir Tartışma,

Platon Sanatı Neden İdeal Devlet Açısından Yorumlamıştır?

Sözün Özü – Celal Üster,

Platon'un Meşhur Mağara Örneği,

Platon'un Totaliter Devleti

Ömer YILDIRIM'ın Kişisel Ders Notları.

Atatürk Üniversitesi Sosyoloji Bölümü 1. Sınıf "Felsefeye Giriş" ve 2., 3., 4. Sınıf "Felsefe Tarihi" Dersleri Ders Notları (Ömer YILDIRIM)

Açık Öğretim Felsefe Ders kitabı

DEMO S Rafael, (1964), CORNFORD F . M., (1979),

Brian Calvert, "Plato and the Equality of Women",

Phoenix, Vol. ,

Rafet elçi (platonun aşkı)